

Saman at standa...

Merkisdagur í føroysku arbeiðarasøguni

Oddagrein

OFTA verður tikið til regluna í sanginum »Saman at standa var ei okkum givið«. Tíverri er hetta fyrirbrigdi eitt lyndiseyðkenni í nógvum lutum hjá føroyingum. Men kortini ikki altíð.

Í GJÁR var flaggdagur og flaggdagshaldini savnaðu nógv fólk. Bæði sjálfstýrisfólk og sambandsfólk standa saman um merkið.

Í GJÁR var eisini ein merkisdagur í søguni hjá føroysku arbeiðararærluni. Elsta arbeiðarafelagið í landinum, Fyking á Tvøroyri, fylti 80 ár.

AVRIKINI hjá Fyking eru júst eitt prógv um, hvussu týðningarmikið tað er at standa saman og virka saman. Í síni tíð var Fyking fremsta arbeiðarafelagið í landinum. Felagið samráddi seg til hægstu tímalønina í landinum, áðrenn tað var lið meginfelagnum, Føroya Arbeiðarafelag, upp í hendur at samráðast um lønarspurningin.

EISINI var Fyking á odda, tá fyrsta samtaksfyrirtekan her á landi, Ísvirkid á Tvøroyri, sá dagsins ljós seinast í tjugunum. Saman við Fiskepigernes Fagforening stovnaði felagið fyrirkuna Arbeiðaranna Trolaradrift í triátíðrum. Og í sjeitiárunum var Fyking aftur við, tá lunnar vórðu lagdir undir Tvøroyrar Flakavirki.

HJÁ Fyking ráddi ikki bara um at skapa limunum góða lön og góðar sáttmálar. Felagið áðannaði eisini, at rættas var at hava framleiðslutólini í egnum hondum, og felagið áðannaði, at fyrirteytin fyrj sosialum rættvísi var at vinna politiska valdið.

ODDAMENN í Fyking, oddavinnur í Fiskepigernes Fagforening, oddamenn í Havnar Arbeiðsmannafelag og oddamenn í øðrum arbeiðarafeløgum gingu á odda at stovna fyrstu javnaðarfelagini í 1925 – sama ár, sum somu framsóknarfólk stovnaðu Føroya Arbeiðarafelag.

Á TVØROYRI varð politiska valdið vunnið í 1936 og síðani er bara okkurt valskelið farið aftur við borðinum, har arbeiðararærlan ikki hevur havt valdið. So væl gekst ikki, tá tað snýr seg um landið sum heild.

TJÓÐSKAPARLIGA spjæðing gjørdi, at fólk hugsaðu meira um sjálfstýri ella samband enn tann grundleggjandi spurninginum: at fáa mat í munnin og sosialt rættvísi. Men í 1958 eydnaðist Javnaðarflokkinum at gerast størsti flokkur.

OG tá varð føroyska tjóðin av álvara flutt fram í nútíðina. Hetta valskelið er tann stóri marknasteinurin í nýggjaru søgu Føroya lands. Tá fólk fólk av álvara at merkja, hvat lívsfrælsi og lívsdygd merkti.

AT standa saman merkir eisini, at egin politisk áhugamáli verða lögð til viks. Fólk arbeiðsandin má vera sterkari enn persónligi vinningurin. Hesi fyrirbrigdi elvdu tíverri til eina spjæðing á Tvøroyri fyrst í áttatiárunum og til eina spjæðing kring landið nú í nitiárunum.

ÚRSLITIÐ er, at tær borgarligu kreftirnar seta politikkin út í kortið. Sviðan av avleiðingunum hevur føroyska fólk – arbeiðarin, fiskimaðurin og aðrir løntakarar við – merkt seinastu árinu við versnandi lívkorum.

VERKFALLIÐ á almenna arbeiðsmarknaðinum herfyri er aftur eitt prógv um, at tað ber til at vinna aftur nakað av tí, sum er mist, um fólk og feløg standa saman.

MEN ikki er nóg mikið, at fakfeløgini standa saman. Skal politiskt umskifti henda her á landi, so fólksins áhugamáli aftur verða sett í háseti – so tað aftur verður lívligt hjá vanligu føroyinginum – so má ein samanrenning millum fakligu og politisku partarnar í føroysku arbeiðararærluni fara fram. Annars verður øskukalt í uppáttur fleiri føroyskum heimum.

VIÐ hesum orðum ynskja vit Fyking tillukku og góðan byr. Tit hava reist varðar og tit fara at laða fleiri varðar á gøtuni fram móti veruliga fólkahæiminum!

Sosialurin

Tá Eidesgaard misti álitið á Mikkelsen

Føroyingar - finnur sum onnur fluttu

Jóannes Eidesgaard, landsstýrismaður, hevur nú almanna-kunngjørt brævið hann sendi Richardi Mikkelsen herfyri, har hann greiddi Mikkelsen frá, at álitið var fokið

Som nævnt í brevet fra Føroya Javnaðarflokki dateret den 15. februar 1995, så har partiet overfor lagmanden rejst en henvendelse om, at der bliver valgt en anden formand for Finansieringsfonden af 1992, indtil en undersøgelse har klargjort alle tvivlsspørgsmål. Denne henvendelse er begrundet den manglende tillid, som partiet har til formanden for Finansieringsfonden af 1992.

Lad mig understrege, at jeg fuldt ud kan tilslutte mig partiets holdning i dette spørgsmål.

Fundamentet i samarbejdet mellem Færøernes Landsstyre og Finansieringsfonden af 1992 har fra vores side været en gensidig tillid til, at begge parter reelt arbejder åbent og ærligt for vores »fælles« sag, som for vores del hele tiden har været og fremdeles er det færøske samfunds interesser.

Det, som jeg personligt og også mit parti i dag kan konstatere, er, at dette tillidsforhold ikke længere eksisterer. Det er for så vidt noget, som man kun kan konstatere og ellers ikke kan gøre andet ved. Det kan nu engang i sådan en sag ikke lade sig gøre at reetablere et brudt tillidsforhold.

Det, som vi, der har været ansvarlige for efterhånden mange store afgørelser i landstyre sidenhen opdager, er, at vi på de tidspunkter, hvor afgørelserne er truffet, ikke har været i besiddelse af de oplysninger, som andre instanser har haft.

Set i bakspejlet er det bestemt ikke tilfredsstillende for os at vide, at de afgørelser, vi har truffet, allerede på et tidligere tidspunkt har været mere eller mindre planlagt af andre myndigheder bl.a. Finansieringsfonden af 1993, Finanstilsynet, Den Danske Bank og forskellige danske ministerier.

Det, at Landsstyret, Lagtinget og det færøske folk, har været brikker i et spil, der har været planlagt af andre, giver os alle en følelse af, at vi har været ført bag lyset og ikke har haft mulighed for medbestemmelse for vor egen fremtid.

Så det, at færøske myndigheder i dag er meget frustrerede over situationen, er vel meget forståeligt.

Jeg er ikke interesseret i at indlede en videre polemik med dig om konkrete sager, men kan kun konstatere, at jeg desværre ikke er i besiddelse af den nødvendige tillid til dig som formand for Finansieringsfonden af 1992 og kan derfor ikke deltage i drøftelser af færøske sager, hvor nuværende formand for Finansieringsfonden af 1992 deltager.

Der ligger slet ikke noget personligt i denne konklusion.

Skal du nødvendigvis have et eksempel på, hvor vi føler os ført bag lyset, eller hvor

Jóannes Eidesgaard, landsstýrismaður, sum skrivaði Richardi Mikkelsen hvassorðað bræv

Mynd: Kalmar

noget er fejlet ind under gulvtæppet, så var der et møde mellem landstyre og Finansieringsfonden af 1992 den 9. marts 1993, hvor du som formand forsikrede os om, at vi for engangs skyld var de første, der fik noget at vide om den planlagte aktieombytningen mellem de to banker. Senere finder man ud af, at dette alt sammen er drøftet på et møde i Egetræssalen på Slots-holmen den 25. februar, hvor også Finansieringsfonden af 1992 og Richard Mikkelsen var med. Og ikke nok med det, det var endda med deltagelse af repræsentanter for Den Danske Bank.

Det skulle vel ikke være nødvendigt at sige, at den bank, som først og fremmest Finansieringsfonden af 1992 anbefalede os at købe, kort tid senere viste sig at være et fallitbo, selv om Richard Mikkelsen havde forsikret os om, at vi gjorde en god handel.

Hvad skal mon den menige færing have af tiltro til det færøske politiske system, der så let kan lade sig føre bag lyset af danske myndigheder i denne meget kontroversielle sag.

Skaden er sket og er uoprettelig.

Med venlig hilsen

Jóannes Eidesgaard

P.S.: Da min politiske holdning i denne sag har interesse både på Færøerne og i Danmark, er et notits af brevet sendt til pressen.

TVINGSILSSØLA
Hósdagin
18. mai 1995,
kl. 11.40

verður á dómaraskrivstovuni, C. Pleyensgøtu 1,100 Tórshavn, hildin tvingilsøla yvir matr. nr. 786 h, Varðalág, Tórshavn, (AS nr. 52/95).

Ognin er eitt grundstykki 466 kvm til støddar.

Tvingilsølan er umbiðin av Fríðu Pátursson, advokati, Fr. Petersensgøtu 9, Tórshavn, tlf. 11145 (j. nr. 950105), sum kann geva nærri upplýsingar, og sum nærri avtala kann gerast við, um ynski er um at siggja ognina.

Søluuppgjörð kann umbiðjast hjá nevnda advokati ella hyggjast ígjøgnum á Dómaraskrivstovuni.

Føroya Fútarættur,
tann 20. april 1995
Henrik Engell Rhod dfr.

TVINGSILSSØLA
Hósdagin
tann 18.05.1995,
kl. 9.10

verður á dómaraskrivstovuni, C. Pleyensgøtu 1,100 Tórshavn, ognin, matr. nr. 141 a, Norðragøta seld á tvingilsølu (AS nr. 64/95).

Ognin er eitt bakari við útsøluholum umfram í-búð. Bygningurin er í alt 220 kvm til viddar, harav íbúðin er 110 kvm.

Aðheitan um tvingilsølu er latin inn av Páll Nielsen, adv., Hoyvíksvegur 27, 100 Tórshavn (J. nr. 196/95), sum kann geva nærri frágreiðing um ognina, og sum kann vísa hana fram.

Søluuppgjörð kann fáast við at venda sær til nevnda advokati, og møguleiki er eisini á dómaraskrivstovuni at siggja nevndu uppgjörð.

Føroya Fútarættur,
tann 21. april 1995
Henrik Engell Rhod dfr.